

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue

Lappi buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lappi pue'rrvääjjamvu'vdd

Erillisellä valtionavustuksella rahoitettavien
palveluiden myöntämisen perusteet;
Saamenkielisen kylätyöntekijän palvelu
Ikäntyneiden palvelut

Erillisellä valtionavustuksella rahoitettavien palveluiden myöntämisen perusteet; saamenkielisen kylätyöntekijän palvelu 2024

Lapin hyvinvointialue
Aluehallitus 26.6.2024 §329

Sisällys

1. Tukipalvelut.....	3
2. Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelun Lapin hyvinvointialueella.....	3
3. Saamenkielisen kyläyöntekijän palveluiden hakeminen	3
4. Palvelutarpeen selvittäminen	3
5. Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelun saannin edellytykset	3
6. Päätöksenteko	5
7. Asiakasmaksut.....	5

1. Tukipalvelut

Tukipalvelut perustuvat Sosiaalihuoltolain (1310/2014) 19 §:ään.

Tukipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joilla luodaan ja ylläpidetään henkilön kodissa sellaisia olosuhteita, että hän voi suoriutua jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti, sekä palveluja, joiden avulla henkilö voi saada hyvinvointia tuottavaa sisältöä elämäänsä.

Lapin hyvinvointialue saa erillisen valtionavustuksen saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Tällä erillisellä valtionavustuksella rahoitetaan muun muassa saamelaisalueella saamelaiselle väestölle tarkoitettuja saamenkielisiä kyläyöntekijän palveluita. Kyläyöntekijän palvelu on tukipalvelua ja sitä toteutetaan saamen kielen ja kulttuurin mukaiset erityistekijät huomioiden.

2. Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelun Lapin hyvinvointialueella

Saamenkielisiä kyläyöntekijäpalveluita järjestetään omana toimintana Enontekiöllä, Inarissa, Sodankylän pohjoisosassa (Lapin paliskunnan alue) ja Utsjoella.

3. Saamenkielisen kyläyöntekijän palveluiden hakeminen

Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelua tarvitseva saamelainen henkilö voi tehdä hyvinvointialueella kyseistä palvelua koskevan, suullisen tai kirjallisen hakemukseen. Aloite saamenkielisen kyläyöntekijän palvelusta voi tulla myös omaiselta/läheiseltä tai sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiselta, naapurilta tai viranomaiselta.

4. Palvelutarpeen selvittäminen

Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelujen tarve on selvitettävä palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään, onko henkilön toimintakyky alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi siten, että tukipalveluiden saannin edellytykset täyttyvät.

5. Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelun saannin edellytykset

Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelu on tarkoitettu omakotitalossa yksin tai puolison kanssa asuvalle saamelaiselle ikääntyneelle tai muusta toimintakyvyn laskusta aiheutuneesta kotona pärjäämättömyyteen, jolloin hän tarvitsee apua raskaissa kotitöissä pystyäkseen asumaan kotona. Lisäksi palvelua voi saada erityisen perhe- tai elämäntilanteen perusteella.

Läheisverkoston kartoittaminen toteutetaan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tai tarvittaessa muulloin asiakkuuden aikana. (SHL 2014/1301 § 43). Oleellinen tavoite kyläyöntekijän palvelulle on ikääntyneen turvallisuuden tunteen lisääminen, joka edes auttaa kotona pärjäämistä.

Saamenkielisen kyläyöntekijän palvelun myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen yksilölliseen ja jatkuvaan palvelutarpeen arviointiin. Tarvittaessa arvioinnin tukena voidaan käyttää erilaisia mittareita esimerkiksi RAI, GDS, MMSE soveltuvien osin. Palvelun myöntämiseen ei käytetä Lapin hyvinvointialueen tukipalvelulle asettamia tulorajoja.

Kyläyöntekijöiden tehtävät on määriteltävä yhdessä Saamelaiskäräjien kanssa. Ulkotöiden pakkasraja on - 25 astetta.

Keskeiset tehtäväkokonaisuudet:

- Puuhuolto: puunotto/ kaataminen, halkominen, pilkkominen ja varastointi sekä kantaminen sisälle.
 - jokaiselle asiakkaalle kokonaistilanteen arviointi puutarpeesta.
 - mikäli tehdään koneellisesti; riittävä määrä 10 – 15 m³/vuosi
 - jos tehdään käsin, riittävä määrä 5 m³/vuosi
 - Sevettijärvellä asiakas voi saada kyläyöntekijän apua puunkaatoon kesällä 3 pv ja talvella 3 pv (kolttalain 9 § mukainen puun otto-oikeus). Asiakkaan tulee itse hankkia toinen henkilö kyläyöntekijän avuksi puunkaatoon.
- Pihojen kunnossapito: ruohon leikkaus, niittotyöt, haravointi, hiekoitus.
 - pihojen linkoamiseen kuuluu piha-alue ja 10 metrin tie
 - pihojen kolaamiseen kuuluu piha-alue
- Raivausta pihapiirissä: puiden korjuu ja risujen poltto tai vienti pois.
- Arkiaskareissa avustaminen ja tukeminen.
- Siivousapu: imurointi, mattojen ja petivaatteiden tuuletus.
- Pienet asunnon remointi- ja korjaustyöt: pieniä sisämaaluksia, esineiden kiinnittämistä, lamppujen, pattereiden ja sulakkeiden vaihtamista, vesiputkien sulatus, rännien puhdistaminen.
- Asiakkaan voimavarojen mukaiset kuntouttavat ja virkistävät toimet omalla kielellä ja omaan kulttuuriin sitoutuen, esim. ulkoilutus.
- Asiakkaan voimien seuranta: kysymällä, havainnoimalla ja keskustelemalla.
- Vuotuiskierron mukanaan tuomat työt ja tapahtumat: kalojen käsittely, lihojen leikkaus, perunoiden kylväminen ja nostaminen, porojen ruokinta yhdessä asiakkaan kanssa.
- Yhdessä oloa ja keskustelua: kieli- ja kulttuuritaustan huomioiminen: kiireetön yhdessäolo, kuuntelu ja keskustelu asiakkaan kanssa hänen äidinkielellään.
- Muut palvelusuunnitelmassa määritellyt tehtävät
- Kirjaaminen
- Saamenkielisen henkilöstön yhteiset kehittämisspäivät.

6. Päätöksenteko

Hyvinvointialueen on tehtävä palvelun myöntämisestä tai epäämisestä hallintopäätös sosiaalihuoltolain 45§:n mukaisesti. Päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä. Päätös on toimeenpantava viimeistään kolmessa kuukaudessa asian vireille tulosta. Aika voi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatii pidempää aikaa tai toimeenpanon viivästykselle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

7. Asiakasmaksut

Kyläyöntekijäpalvelun asiakasmaksu on Lapin hyvinvointialueen hinnaston mukainen ja se vahvistetaan vuosittain aluehallituksessa.

Moottorisahan käytöstä peritään erillinen maksu, joka vuonna 2024 on 5 euroa/vuosi. Lisäksi asiakkaan maksettavaksi tulee polttoaineen hinta, joka vuonna 2024 on 3 euroa/alkava tankillinen.